

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U100944

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 20-10-2023

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: №1981, 08.11.2023 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кантаржи Віталій Костянтинович

2. Vitalii K. Kantarzhi

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 016

Назва наукової спеціальності: Спеціальна освіта

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Спеціальна освіта

Дата захисту: 19-10-2023

Спеціальність за освітою: Фізичне виховання

Місце роботи здобувача: Одеський спеціальний заклад дошкільної освіти «ЯСЛА-САДОК» № 248
компенсуючого типу Одеської міської ради

Код за ЄДРПОУ: 25031102

Місцезнаходження: б-р Французький 69, Одеса, 65015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 20

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.23, 14.29.31

Тема дисертації:

1. Корекція предметно-практичної діяльності дітей старшого дошкільного віку з порушеннями моторної сфери засобами фізичного виховання
2. Correction of the subject-practical activity of older preschool children with motor disorders by means of physical education

Реферат:

1. Дослідження присвячене проблемі корекції предметно-практичної діяльності старших дошкільників з парезами верхніх кінцівок засобами фізичного виховання у поєднанні з трудовою діяльністю. Обґрунтовано методологію використання можливостей адаптивного фізичного виховання та трудової діяльності під час корекції предметно-практичної діяльності зазначеного контингенту дітей. Висвітлено специфіку адаптивного фізичного виховання старших дошкільників з порушеннями кистьових функцій у поєднанні із засобами мануальної й інструментальної трудотерапії в корекції предметно-практичної діяльності. Сформульовано загальні і спеціальні принципи трудотерапії дошкільників з парезами верхніх кінцівок. Систематизовано загальновідомі і сформульовано авторські методи трудотерапії зазначеного контингенту

дітей. Створено робочу модель корекції предметно-практичної діяльності дітей дошкільного віку із порушеннями кистьових функцій засобами адаптивного фізичного виховання у поєднанні з трудовою діяльністю. Модифіковано методику М. М. Єфименка та адаптовано її до діагностики стану кистьових функцій у старших дошкільників з парезами верхніх кінцівок. Виявлено і проаналізовано особливості кистьових функцій у зазначеній категорії дошкільників у порівнянні зі здоровими однолітками. Розроблено і апробовано методику корекції предметно-практичної діяльності у таких дітей на основі диференціації виявлених порушень функцій рук, застосування коригуючих фізичних вправ і трудової діяльності на фоні театралізації рухово-ігрової діяльності. Набули подальшого розвитку принципи, методи, прийоми, форми та педагогічні умови для корекції кистьових функцій у дошкільників з парезами верхніх кінцівок засобами адаптивного фізичного виховання і трудотерапії. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що розроблена і втілюється в сектор дошкільної освіти авторська методика розвитку і корекції кистьових функцій у старших дошкільників з парезами верхніх кінцівок, яка може використовуватись не тільки в спеціальних закладах, а й у дитячих садочках комбінованого типу та розвивальних дошкільних закладах з інклюзивною формою навчання. Це вагомо збільшує ефективність психофізичного розвитку дітей і сприяє покращенню їхньої подальшої соціалізації. Розроблена методика педагогічного діагностування стану кистьових функцій у дітей дошкільного віку з парезами верхніх кінцівок дає змогу проводити більш об'єктивні дослідження стану їхньої предметно-практичної діяльності. Запропоновано відібрані та перевірені практикою комплекси коригуючих фізичних вправ, а також спеціальних трудових дій на стенді «Мураха» та верстаті «Майстер-ломайстер» з покращення ручних маніпулятивних дій. Отримані результати виконаного дослідження можна використовувати в практиці роботи закладів дошкільної освіти, у лікарнях, санаторіях, реабілітаційних центрах, на батьківських зборах та консультаціях, присвячених підвищенню ефективності загального психофізичного розвитку та предметно-практичної діяльності вказаного контингенту дітей. Теоретичні і практичні напрацювання дослідження можна застосовувати в навчальному процесі відповідних середніх спеціальних та закладів вищої освіти педагогічного спрямування, для обласних академій та інститутів післядипломної освіти педагогів в межах курсів «Профілактика і корекція рухових порушень у дошкільників», «Інклюзивне фізичне виховання дітей з обмеженими можливостями здоров'я», «Предметно-практична діяльність дошкільників з особливими освітніми потребами» тощо.

2. The study is devoted to the problem of correcting the subject-practical activity of older preschoolers with paresis of the upper limbs by means of physical education in combination with work. The methodology of using the possibilities of adaptive physical education and labor activity in the correction of the subject-practical activity of the specified contingent of children is substantiated. The specifics of adaptive physical education of older preschoolers with disorders of hand functions in combination with the means of manual and instrumental work activities in the correction of subject-practical activities are highlighted. The general and special principles of occupational therapy for preschoolers with paresis of the upper limbs are formulated. Well-known methods of occupational therapy for the specified contingent of children were systematized and formulated. A working model of the correction of the subject-practical activity of preschool children with violations of hand functions by means of adaptive physical education in combination with labor activity has been created. An innovative method of diagnosing the state of hand functions in older preschoolers with paresis of the upper limbs has been developed based on the use of well-known neurophysiological tests and the author's game tests of M. M. Yefimenko. Peculiarities of hand functions in the specified category of preschoolers in comparison with healthy peers were identified and analyzed. The method of correction of subject-practical activity in such children has been developed and tested on the basis of differentiation of detected violations of hand functions, the use of corrective physical exercises and work activities against the background of theatricalization of movement and play activities. A complex of well-known principles, methods, methods, forms and pedagogical conditions for the correction of hand functions in preschoolers with paresis of the upper limbs by means of adaptive physical education and occupational therapy have acquired further development. The practical significance of the obtained results is that the author's method of development and correction of hand functions in older preschoolers with paresis of the upper limbs has been developed and implemented in the preschool education sector, which can be used not only

in special institutions, but also in kindergartens of the combined type and developmental preschools institutions with an inclusive form of education. This significantly increases the effectiveness of the psychophysical development of children and contributes to the improvement of their further socialization. The developed method of pedagogical diagnosis of the state of hand functions in preschool children with paresis of the upper limbs makes it possible to conduct more objective studies of the state of their subject-practical activity. Selected and verified by practice complexes of corrective physical exercises, as well as special labor actions on the "Murash" stand and the "Master-lomeister" machine for improving manual manipulative actions are offered. The methodical results of the conducted research can be used at pedagogical meetings in various preschool education institutions, at staff meetings in hospitals, sanatoriums, rehabilitation centers, at parent meetings and consultations dedicated to increasing the effectiveness of the general psychophysical development and subject-practical activities of the specified contingent of children. The theoretical and practical results of the research can be applied in the educational process of the relevant secondary special and higher pedagogical institutions within the framework of the indicative courses "Theory and methods of adaptive physical education of children with musculoskeletal disorders", when developing the educational courses "Innovative approaches in physical education and rehabilitation of children with special educational needs", "Prevention and correction of movement disorders in preschoolers", "Inclusive physical education of children with health disabilities", "Subject-practical activities of preschoolers with special educational needs", etc. - for regional academies and institutes of postgraduate education of teachers.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Кантаржи В. К. Класифікація силових кистьових функцій в предметно-практичній діяльності дошкільників. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова 2022. №86. С. 94–98.
- 2. Кантаржи В. К. Інтегровані форми трудового та фізичного виховання дошкільників з порушеннями кистьових функцій в корекції їх предметно-практичної діяльності. Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Випуск 1 (138). Одеса, 2022. №1. С. 48–57.
- 3. Кантаржи В. К. Методичні особливості застосування ручних рухових дій у корекції порушень кистьових функцій у дошкільнят (стенд «Мураха»). Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Випуск 4 (133). Одеса, 2020. №4. С. 101–108.
- 4. Кантаржи В. К., Мога Н. Д. Метод трудотерапии в коррекционном физическом воспитании дошкольников с нарушениями опорно-двигательного аппарата. Научные труды БПУ. Том 11, № 3 (43). Баку: Изд-во БПУ, 2020. С. 167–175.
- 5. Efimenko N. N. et al. The correction of hand subject-practical activity of preschoolers / N. N. Efimenko, M. O. Suprun, V. V. Biesieda, V. K. Kantarzhi. International Journal of Early Childhood Special Education. V.14 (6) 2022: P. 2397–2407.
- 6. Кантаржи В. К. Спеціальні принципи трудотерапії у фізичній реабілітації дітей із порушеннями опорно-рухового апарату. Актуальні проблеми ортопедагогіки, ортопсихології і реабілітології: III Міжнар. наук.-практ. конф. Запоріжжя : Вид-во Хортицька національна академія, 2019. С. 234–236.

- 7. Кантаржи В. К. Трудотерапія як метод реабілітації в загальній системі соціальної адаптації осіб з порушенням опорно-рухового апарату. III Міжнар. наук.-практ. конф. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2018. С. 71–77.
- 8. Кантаржи В. К. Елементи соціалізації дітей дошкільного віку з особливостями в розвитку засобами трудотерапії. Формування здоров'язберігаючих компетенцій дітей та молоді: проблеми, розвиток, супровід: Всеукр. наук.-практ. конф. Умань : Вид-во УДПУ ім. Павла Тичини, 2018. С. 25–29.
- 9. Кантаржи В. К. Форми трудотерапії в системі соціалізації осіб з різними порушеннями опорно-рухового апарату і можливості їх застосування в дошкільних установах. Педагогіка й сучасні аспекти фізичного виховання. VII Міжнар. наук.-практ. конф. Краматорськ: 2021. С. 364 –372.
- Кантаржи В. К. Комплексна корекція кистьових функцій у дошкільників : Монографія. Вінниця : Твори, 2023. 256 с.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мога Микола Данилович

2. Mykola D. Moga

Кваліфікація: д. пед. н., доцент, 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6463-9426

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Гагаріна, буд. 72, Дніпро, Дніпровський р-н., 49010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чеботарьова Олена Валентинівна

2. Olena V. Chebotarova

Кваліфікація: д.пед.н., с.н.с., 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4560-3708

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560861

Місцезнаходження: вул. М. Берлінського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ляхова Інна Миколаївна

2. Inna M. Liahova

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8711-2229

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 02136554

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Департамент освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Омельченко Марина Сергіївна

2. Maryna S. Omelchenko

Кваліфікація: д. психол. н., проф., 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8292-1791

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Донбаський державний педагогічний університет"

Код за ЄДРПОУ: 38177113

Місцезнаходження: Вул. Генерала Батюка, будинок 19, Слов'янськ, Краматорський р-н., 84116, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чепурна Людмила Георгіївна

2. Lyudmyla G. Cherpurna

Кваліфікація: к. пед. н., доцент, 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003- 0799-899

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Шеремет Марія Купріянівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Шеремет Марія Купріянівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кліваденко Наталія Іванівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна